

Samen oplossingen vinden voor wateroverlast, hittestress en een gezonde sector

Gebiedsgericht werken voor sterke klimaatbestendige vakantieparken

Tekst: Tessa Groenen, Land-ID en Ronald Löhr, Vitale Vakantieparken - Foto's: Land-ID en Ronald Löhr

Vakantieparken staan midden in het landschap – én midden in de klimaatopgaven van deze tijd. Hittestress, droogte, wateroverlast en daarmee veranderende gastbehoeften raken direct het verdienmodel. Op de Veluwe werken parken, overheden en ontwerpers samen aan een toekomstbestendig vakantielandschap. In dit artikel delen Tessa Groenen en Ronald Löhr de belangrijkste lessen uit die samenwerking.

Door samen te ontwerpen ontstaat draagvlak en worden maatregelen op elkaar afgestemd.

Effecten van klimaatverandering op verblijf en omzet

Dat het Nederlandse klimaat verandert, is ook op vakantieparken goed te merken. Buien worden heviger en zomers worden heter en droger. Als kampeerplekken blank staan of gasten door hitte en gebrek aan schaduw niet comfortabel naar de voorzieningen kunnen lopen, heeft dat direct gevolgen voor de omzet. Voor jonge kinderen en ouderen kan hittestress bovendien een serieus gezondheidsrisico vormen. Daarnaast is de vergrote kans op bosbranden een serieus risico waar parken op de Veluwe op voorbereid moeten zijn. Op een klimaatbestendig park verblijven gasten óók tijdens hittegolven en stortbuien veilig en met plezier – de basis voor een gezond businessmodel.

Vitale vakantieparken als aanjager

Het programma Vitale Vakantieparken werkt aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid van vakantieparken op de Veluwe. Het speelt een verbindende rol en brengt ondernemers, overheden en kennispartners samen. Ze doen dat in het initiatief 'Park van de toekomst'. De thema's circulariteit, biodiversiteit, energietransitie en klimaatadaptatie voor vakantieparken staan daarin centraal. In een gebied bij Voorthuizen, waar meerdere parken te maken hadden met wateroverlast, nam Vitale Vakantieparken het initiatief om gebiedsgericht aan de slag te gaan. Ze haakten bureau Land-iD aan om met ontwerpkracht en kennis het proces te begeleiden.

Het landschap als vertrekpunt

Een klimaatbestendige inrichting begint met het begrijpen van het landschap. Het water- en bodemsysteem stopt immers niet bij de parkgrens. Door het volledige watersysteem, de opbouw van het landschap en de bodem te analyseren, wordt duidelijk waarom sommige plekken natter zijn en andere juist last hebben van droogte.

In Voorthuizen liggen sommige parken in een dal, andere juist op hogere zandgronden. Subtiële verschillen in hoogte en bodem maken hier een groot verschil in de ervaren problemen.

De verschillen worden versterkt door de inrichting van de parken. De afgelopen jaren ontwikkelden eenvoudige campings zich tot moderne vakantieparken met meer chalets en meer verharding. Die versterking beïnvloedt het water- en bodemsysteem sterk en versterkt hittestress. Wanneer te veel regenwater op het riool is aangesloten, raakt dat overbelast bij piekbuien. Dit kan tot overstroming leiden. De overlast los je dan ook niet zomaar op met het graven van een wadi of een extra afvoerput.

Door de analyse worden de oorzaken van wateroverlast, droogte en hittestress scherp in beeld gebracht. Deze kennis maakt het mogelijk om gericht te werken aan oplossingen én vergroot de waardering van ondernemers voor de plek waar hun park ligt.

Van inzicht naar gezamenlijke oplossingen

Met de knelpunten en hun oorzaken in beeld kunnen de betrokken partijen samen naar oplossingen zoeken. In een werksessie met parken, gemeente en waterschap verkenden we, onder begeleiding van Land-iD, welke maatregelen kansrijk zijn. Denk aan het verbeteren van onderhoud aan sloten, aanleggen van wadi's, het verminderen van bestrating, het afkoppelen van regenwater om het riool te ontlasten, het toevoegen van schaduwrijke beplanting of het creëren van een overloopgebied langs de beek.

“Vakantieparkoverstijgend samenwerken is dé manier om te bouwen aan een toekomstbestendig vakantielandschap.” – Ronald Löhr, Vitale Vakantieparken

Door samen te ontwerpen ontstaat draagvlak en worden maatregelen op elkaar afgestemd. Zo voorkom je dat een maatregel op het ene park juist overlast veroorzaakt bij de buurman.

Op basis van de werksessie is een maatregelenkaart opgesteld die laat zien welke ingrepen elkaar versterken – zowel op parkniveau als in het gebied als geheel.

Kansen voor de businesscase:

- Minder omzetverlies door wateroverlast
- Hogere gasttevredenheid en omzet door groenere uitstraling
- Lagere hittestress en comfortabeler verblijf
- Betere relatie met overheid en omgeving

De stap naar uitvoering

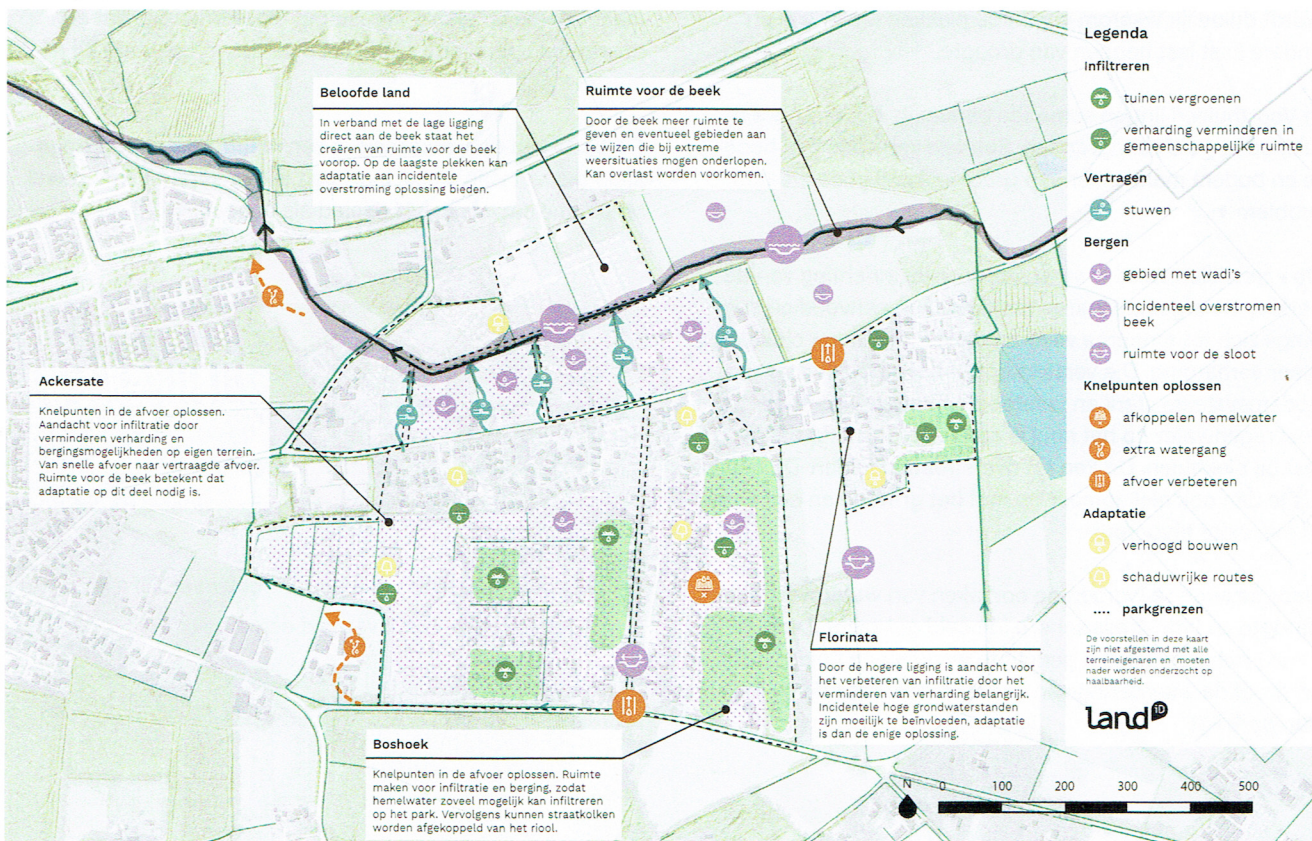
De stap naar realisatie vraagt commitment, investeringen en coördinatie. Sommige maatregelen liggen bij individuele parkeigenaren, zoals vergroening van hun terrein of het afkoppelen van regenwater. Andere vragen samenwerking, bijvoorbeeld bij het onderhoud van sloten en duikers of de aanleg van overloopgebieden.

“De oplossing voor de één mag geen probleem zijn voor de ander.” – Tessa Groenen

Vitale Vakantieparken stimuleert deze stappen door kennis te delen, kleine subsidiemogelijkheden te bieden en de samenwerking tussen parken en overheden te stimuleren en coördineren.

Op de lange termijn is het belangrijk dat parken een duidelijke visie hebben op hoe hun klimaatbestendige park eruitziet, welk verdienmodel daarbij hoort en welke stappen ze kunnen zetten. Inrichting en businessmodel zijn immers onlosmakelijk verbonden.

Maatregelenkaart.

Gebiedsgerichte aanpak in vijf stappen

1. Analyse landschap en knelpunten – Onderzoek naar ontstaansgeschiedenis, water en bodemsysteem en inrichting.
2. Diagnosekaart – Overzicht van alle opgaven, gezamenlijk opgesteld.
3. Participatief ontwerpen – Gezamenlijk oorzaken bespreken en oplossingsrichtingen schetsen.
4. Maatregelenkaart – Kansrijke maatregelen op parkniveau en in het gebied op kaart.
5. Advies en vervolgstappen – Afspraken over vervolg, uitvoering en verantwoordelijkheden.

Tot slot

De samenwerking tussen Vitale Vakantieparken en Land-ID laat zien hoe krachtig gebiedsgericht werken kan zijn. Door het landschap als leidraad te nemen kunnen parken van toegevoegde waarde zijn voor het hele gebied. Zo bouwen we aan een toekomstbestendig vakantie-landschap voor ondernemers, gasten, inwoners en de natuur. &